

พฤติกรรมกรรมการตรวจสอบภาพของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
ในโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นาง ยูพา ชัยเพ็ชร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยาฉบับบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-717-2

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**HEALTH EXAMINATION BEHAVIOR OF THE MEDICAL AND PUBLIC
HEALTH PERSONNELS IN THE HOSPITALS UNDER
THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH**

Mrs. Yupha Chaiphet

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Demography
Department of Sociology and Anthropology
Faculty of Political Science
Chulalongkorn University
Academic Year 1999
ISBN 974-333-717-2**

บุหา ชัยเพ็ชร : พฤติกรรมการตรวจสอบสุขภาพของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
ในโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (HEALTH EXAMINATION BEHAVIOR
OF THE MEDICAL AND PUBLIC HEALTH PERSONNELS IN THE HOSPITALS
UNDER THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH)

อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ อรพินท์ บุญนาค, 102 หน้า.

ISBN 974-333-717-2

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของบุคลากรทาง
การแพทย์และสาธารณสุข ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยโน้มนำ ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยความ
จำเป็นทางสุขภาพกับพฤติกรรมการตรวจสอบสุขภาพของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขในโรงพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้โรงพยาบาลที่เป็นตัวอย่าง 6 โรงพยาบาล
และบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เป็นตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลจำนวน 500 คน
และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เป็นตัวอย่างกรอกแบบสอบถามด้วย
ตนเอง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบหลายตัวแปรระหว่างตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยโน้มนำ ปัจจัย
สนับสนุนและปัจจัยความจำเป็นทางสุขภาพกับพฤติกรรมการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของบุคลากรทางการแพทย์
และสาธารณสุขด้วยวิธีการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ พบว่าบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขมีพฤติกร
มการตรวจสอบสุขภาพประจำปีร้อยละ 53.4 (ค่า Grand Mean เท่ากับ 0.534) และตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัย
ที่มีผลต่อพฤติกรรมการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ได้แก่ อายุ ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับการตรวจสอบสุขภาพประจำปี และการได้รับข้อมูล
ข่าวสารจากสื่อต่างๆ และเมื่อนำตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมาพิจารณารวมกัน พบว่ามีความ
สามารถในการอธิบายการผันแปรของพฤติกรรมการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของบุคลากรทางการแพทย์และ
สาธารณสุขได้ร้อยละ 7.8 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 7 เท่ากับ 0.078) โดยที่ตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยโน้มนำมีความ
สามารถในการอธิบายการผันแปรของพฤติกรรมการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของบุคลากรทางการแพทย์และ
สาธารณสุขได้สูงสุดคือร้อยละ 5.4 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 1 เท่ากับ 0.054) รองลงไปคือตัวแปรอิสระภายใต้
ปัจจัยสนับสนุนร้อยละ 2.6 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 2 เท่ากับ 0.026) และตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยความจำเป็น
ทางสุขภาพร้อยละ 0.6 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 3 เท่ากับ 0.006) ตามลำดับ

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติศ..... Em H. S. S.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อรพินท์ บุญนาค
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ อรพินท์ บุญนาค อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็นรวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนได้ให้กำลังใจที่ดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. วิไล วงศ์สืบชาติ รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร. สุภางค์ จันทวานิช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ และขอขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันประชากรศาสตร์และคณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยาทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้ และอบรมสั่งสอนแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณนายแพทย์พนัส พฤกษ์สุนันท์ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 4 ราชบุรี ที่ได้ให้คำแนะนำเนื้อหาด้านสาธารณสุขในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งตรวจความเที่ยงตรงของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ในโรงพยาบาลของกรมการแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อ กรมสุขภาพจิต และกรมอนามัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณร้อยตำรวจเอก วรวุฒิ ชุมวรฐายี อาจารย์ส่วนวิชาสังคมศาสตร์และทั่วไป โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ที่ได้ให้คำชี้แนะและให้ความช่วยเหลือด้วยดีเกี่ยวกับความรู้ด้านสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

นอกจากนี้ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตประชากรศาสตร์ที่ได้ให้กำลังใจและช่วยเหลือกันมาตลอดเวลาในระหว่างที่ศึกษาและการจัดทำวิทยานิพนธ์ และน้องๆ เจ้าหน้าที่ในกลุ่มงานแผนงาน และประเมินผลของศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 3 ชลบุรีทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาเป็นอย่างสูงที่ท่านให้การสนับสนุนในด้านการศึกษาและเป็นกำลังใจตลอดมา และคุณบุญเจริญ ชัยเพชร ที่ได้ช่วยเหลือ ให้กำลังใจให้ทุนทรัพย์ตลอดช่วงเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาต่อและทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	2
แนวคิดเชิงทฤษฎี.....	3
ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	27
สมมติฐานในการศึกษา.....	30
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	31
บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การเลือกตัวอย่าง.....	33
ขอบเขตของการศึกษา.....	36
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	37
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
นิยามศัพท์.....	39
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	41
ลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
3.1 การวิเคราะห์พฤติกรรมการตรวจสุขภาพประจำปีของบุคลากรทาง การแพทย์และสาธารณสุขด้วยการแจกแจงความถี่และการแจกแจง อัตราร้อยละ.....	53
3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบหลายตัวแปรระหว่างปัจจัยโน้มนำ ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยความจำเป็นทางสุขภาพกับพฤติกรรมการตรวจ สุขภาพประจำปีของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข.....	56
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปผลการศึกษา.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	85
รายการอ้างอิง.....	87
ภาคผนวก.....	94
ประวัติผู้วิจัย.....	102

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การกระจายอัตราร้อยละของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จำแนกตามปัจจัยโน้มนำ.....	44
2 การกระจายอัตราร้อยละของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จำแนกตามปัจจัยสนับสนุน.....	49
3 การกระจายอัตราร้อยละของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จำแนกตามปัจจัยความจำเป็นทางสุขภาพ.....	51
4 การกระจายอัตราร้อยละของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จำแนกตามพฤติกรรมกรรมการตรวจสุขภาพประจำปี เหตุผลที่ไปตรวจ และเหตุผลที่ไม่ไปตรวจสุขภาพประจำปี.....	54
5 คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมกรรมการตรวจสุขภาพประจำปีของบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขจำแนกตามตัวแปรอิสระด้วยวิธีการจำแนกหมู่.....	60
6 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยโน้มนำ ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยความ จำเป็นทางสุขภาพกับพฤติกรรมกรรมการตรวจสุขภาพประจำปีของบุคลากร ทางการแพทย์และสาธารณสุขเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ โดยการวิเคราะห์การจำแนกหมู่.....	84
ก.1 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ ที่ใช้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการตรวจสุขภาพ ประจำปีของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข	95